

Statskog-ordningen, Grane kommune og Hattfjelldal kommune

Søknad om næringsstøtte.

SKOGNÆRINGSFORUM
NORDLAND

Søknaden skal ikke tilskrives et spesielt næringsfond. Dette vil være en del av saksforberedelsen å avgjøre.

Søknaden blir behandlet som et offentlig dokument.

Opplysninger som ønskes unndratt offentlighet må opplyses om.

1. Sammendrag

Skognæringsforum Nordland (SfN) har siden etableringa i 2013 hatt stor prosjektaktivitet, med god støtte i trepartssamarbeidet, med ei aktiv landbruksavdeling hos Fylkesmannen og dedikerte støttespillere både politisk og administrativt i fylkeskommunen.

For å bygge kompetanse på verdikjedene fra skogen i utviklingsmiljøene i Nordland, har SfN de siste årene etablert et tett samarbeid med Kunnskapsparken Helgeland. Med sin erfaring og kjennskap til både virkemiddelapparat og næringsutvikling på Helgeland, er KH en viktig part i utvikling av skog- og trenæringa i Nordland. Gjennom ulike prosjektarbeid, med blant annet etablering av skogpådriver for Indre Helgelands-regionen, har vi også etablert samarbeid med Hattfjelldal Vekst og Grane Næringsutvikling. Dette er partnere som kjenner de lokale forholdene godt, og vi har gjensidig nytte av samarbeidet.

Indre Helgeland har med Arbor Hattfjelldal, Nordlands eneste større videreforedlingsaktør av skogressursene. SfN har de siste fire årene hatt stort søkelys på situasjonen for Arbor, som har opplevd stadig trangere rammevilkår med strammere rammevilkår og økt skogvern på Statskogs grunn. Gjennom forumets næringspolitiske arbeid er skogvern satt på den politiske dagsorden også nasjonalt, og det er håp om at verneaktiviteten nå avtar.

Situasjonen for aktørene innen videreforedling på Indre Helgeland er likevel presset, og det er jobbet parallelt med FoU og andre bedriftstiltak for å møte framtida. Forumet kjørte i 2017-2018 i samarbeid med Kunnskapsparken Helgeland, et forstudium (støttet av FMNo og NoFK) for å utrede muligheten for etablering av Bedriftsnettverksprosjekt innen skog og trenæringa i Nordland gjennom Innovasjon Norges ordning for klyngeutvikling. Høsten 2018 fikk vi i samarbeid med Kunnskapsparken Helgeland støtte fra Innovasjon Norge til gjennomføring av forprosjekt for etablering av bedriftsnettverk. På Indre Helgeland er både Arbor, Svenningdal Norgesvinduet, Børgefjell Laft, Susendalen Bygdesag og Hattfjelldal Vekst med i prosjektet.

Arbeidet har vist at utfordringene er sammensatte og at det er behov for å jobbe enda tettere med aktørene som kan bidra til utvikling av en treklynge i regionen, før det er mulig å gå videre med oppfølgende søknad til Innovasjon Norges klyngeutviklingsprogram.

Gjennom aktiviteter som bidrar til

- kunnskapsbygging for økt nettverkssamarbeid og åpen innovasjon.
- å avklare klyngeutviklingsmuligheter med innhenting av ekstern kompetanse.
- deltakelse i WoodWorks!
- bred forankring av søknad til bedriftsnettverksprosjekt med aktører i regionen støttet fra Innovasjon Norge.

skal prosjektet danne grunnlag for etablering av «treklynge» på Indre Helgeland gjennom utvikling av samarbeid mellom relevante aktører i regionen Grane og Hattfjelldal.

På denne bakgrunn søker Skognæringsforum Nordland om finansiering av et utviklingsprosjekt med støtte fra Statskogsordningen (kr. 100 000), Hattfjelldal kommune (kr. 100 000), og Grane kommune (kr. 50 000), for videre forankringsarbeid opp mot relevante aktører i regionen.

2. Søker

Bedriftens navn:	Skognæringsforum Nordland <i>v/Trøndelag Forskning og Utvikling (TFoU)</i>
Org.nr.:	989 229 389
Adresse	PB 2501, 7729 Steinkjer
Kontaktperson	Kurt Jessen Johansson, leder for Skognæringsforum Nordland Torgunn Sollid-Bolås, forsker ved TFoU
Telefon	99498088
E-post	kurt@helegelandhavn.no Torgunn.sollid@tfou.no
Omsøkt beløp	Hattfjelldal kommune: kroner 100 000,- Grane kommune: kroner 50 000,- Statskog-Ordningen: kroner 100 000,-

3. Eier.

Skognæringsforum Nordland (SfN) er et nettverk for de trebaserte verdikjedene i Nordland, som siden 2013 har jobbet for å legge til rette for gode rammebetingelser for skog- og trenæringa i Nordland. I forumet deltar bedrifter og organisasjoner. Satsingsområder er infrastruktur, verdiskaping, kompetanse og rekruttering. For mer informasjon om medlemmene og ledelse av nettverket, se vedlegg.

Forumet er en del av Skognæringa Kyst SA, det vil si næringsas del av trepartssamarbeidet i Kystskogbruket, et samarbeid mellom skog- og trenæringa, fylkesmennene, og fylkeskommunene i de ti kystfylkene fra Vest-Agder i sør til Finnmark i nord. For mer informasjon om Kystskogbruket, se vedlegg.

Skognæringsforum Nordland har siden oppstarten i 2013 leid inn prosjektledelse, de første fem årene gjennom Skognæringa Kyst, de siste to fra Trøndelag Forskning og Utvikling (TFoU).

4. Bakgrunn for søknaden.

Det er gjennom flere år jobbet opp mot skog- og trenæringa i regionen fra flere hold, blant anna gjennom Hattfjelldal Vekst, Grane Næringsutvikling, Kunnskapsparken Helgeland og Skognæringsforum Nordland, og i samarbeid mellom disse aktørene. Blant prosjekter i dette samarbeidet kan nevnes Forstudium bedriftsnettverk skog- og trenæringa i Nordland (med støtte fra FM og FK) og forprosjekt Bedriftsnettverk med støtte fra Innovasjon Norge. Prosjekter i regi Skognæringsforum Nordland som er relevante for regionen kan nevnes kompetanse- og rekrutteringsprosjekt i samarbeid med Mosjøen videregående skole v/studiested Marka, nærings- og kompetanseprosjektet Merverdi fra skogen, og ikke minst etablering av skogpådriver for kommunene Rana, Hemnes, Vefsn, Grane og Hattfjelldal.

Forprosjektet for etablering av bedriftsnettverk i skog- og trenæringa pågår fremdeles, og skal avsluttes i løpet av de neste månedene. Arbeidet som er gjennomført av aktørene hver for seg og i samarbeid, viser at det er et stort potensial for videreutvikling av klynge- og verdikjedetenkninga i skog- og trenæringa i regionen. Samtidig har arbeidet vist noen svakheter og utfordringer for videreutvikling som det er behov for å jobbe videre med for å legge grunnlaget for en langsiktig positiv utvikling i regionen, med etablering av bedriftsnettverk som målsetting.

Blant de utfordringene som er framkommet er tilgang til næringsarealer, infrastruktur, manglende nettverksrelasjoner, utfordringer knyttet til ressurstilgang, transport og tilgjengelige virkemidler. Samtidig er det tydelig at det grønne skiftet har gitt skog- og trenæringa en viss optimisme, og aktørene ser mulighetene dette gir i klynge- og verdikjedetenkning.

Blant positive trekk er nasjonal og regional politikk som legger føringer for bærekraft som prinsipp, med fokus både på økt bruk av tre og skog i klimasammenheng. Dette har blant annet gitt utslag i at Nordland fylkeskommune skal gå foran i økt bruk av tre i bygg, Innovasjon Norges har gjennom de siste ti årene hatt et eget treprogram med tilhørende ordninger, og det på landsbasis er større aksept for aktivt skogbruk.

Etablering av trepartssamarbeidet Kystskogbruket har også bidratt svært positivt for skog- og trenæringa i kystfylkene, og har resultert i kunnskaps- og kompetansebygging i forvaltning, politisk nivå og hos næringa. De fylkesvise skognæringsforumene har styrket utviklingsarbeidet i skog- og trenæringa, og har blant annet resultert i at fylkesforumet Skognæringa i Trøndelag i 2016 ble med prosjektet Arena SKOG tatt opp i Innovasjon Norges klyngeutviklingsprogram som den eneste skogklyngen i landet. Prosjektet gikk i november 2019 videre i Innovasjon Norges klyngeutviklingsprogram og videreføres nå som Arene Pro under navnet WoodWorks!. Videreføringen betyr at WoodWorks utvider nedslagsfeltet, dette gir muligheter for samarbeid og synergier også for skog- og trenæringa i Nordland.

Samtidig har vi fått stadig større utfordringer knyttet til vern av skog på Indre Helgeland, det ser imidlertid ut til at trenden er i ferd med å snu, etter sterkt politisk press. Inn i den framtidige bioøkonomien vil trolig fiber fra skogen være en stadig mer ettertraktet ressurs, dette kan gi politisk vilje til å endre dagens skogvernpolitikk.

Det er behov for at både næringsaktører, virkemiddelapparat, kommunal forvaltning og politisk nivå jobber sammen for å komme fram til de tiltak og ordninger som kan bidra til næringsutvikling innen skog- og trenæringa i regionen.

I samarbeid med Grane Næringsutvikling, Hattfjelldal Vekst og Kunnskapsparken Helgeland ønsker Skognæringsforum Nordland å gjennomføre et utviklingsprosjekt som gjennom arbeid med konkrete aktiviteter kan føre næringsutviklingsarbeidet i regionen videre. Overordnet målsetning er å bidra til etablering av treklynge på Indre Helgeland, med søknad på Bedriftsnettverksprosjekt gjennom Innovasjon Norge, og medlemskap i WoodWorks! som aktuelle tiltak for å realisere en klyngeutvikling.

Prosjektideen er drøftet med politisk og administrativt nivå i de to kommunene, samt med relevante næringsaktører i Grane og Hattfjelldal, Hattfjelldal Vekst, Grane Næringsutvikling, Kunnskapsparken Helgeland og Statskog, med gode tilbakemeldinger.

Samarbeidspartnere

Hattfjelldal Vekst (HV) er Hattfjelldal kommunes næringsutviklingselskap og ivaretar førstelinjetjenesten for etablerere og næringsutvikling i Hattfjelldal kommune. HV jobber blant annet med å arrangere en årlig gründeruke i samarbeid med andre aktører, hvor det fokuseres på omstilling og nyetablering. Hattfjelldal Vekst skal stimulere til entreprenørskap og utvikling., og skal blant annet bidra til å bygge kultur for entreprenørskap.

Grane Næringsutvikling AS (GNU) er eid av Grane kommune og lokalt næringsliv. Selskapet er et verktøy for utvikling av næringsliv og lokalsamfunn i Grane kommune. Kommunens næringsplan og selskapets strategidokument er retningsgivende for selskapets arbeid. Det legges vekt på å utvikle næring på basis av lokale ressurser og råvarer. Selskapet skal bidra til styrking av eksisterende arbeidsplasser, nyskaping og etablering av nye arbeidsplasser. Samarbeid med andre utviklingsaktører lokalt og regionalt vektlegges i stor grad både i prosjekt og øvrig næringsarbeid.

Kunnskapsparken Helgeland (KH) er et regionalt innovasjonsselskap med Helgeland som geografisk kjerneområde og med ansatte i Mo i Rana, Mosjøen og Sandnessjøen. KH skal være en pådriver for økt innovasjon, verdiskaping og vekst på Helgeland ved å jobbe i tett dialog med næringslivet i regionen. KH er en del av SIVAs landsdekkende nettverk av innovasjonsselskap, og en del av Nordland fylkeskommunes innovasjonssystem og regionale verktøy for innovasjon og utvikling. Kunnskapsparken Helgeland jobber dirkete opp mot mellom anna Arbor, og har gjennom de siste fire årene bygd kompetanse på skog- og trenæring i Nordland.

Trøndelag Forskning og Utvikling AS (TFOU) er et regionalt forskningsinstitutt som arbeider med forskning, analyser og rådgivning, særlig fokus på velferd, forvaltning og næringsutvikling. Innenfor forvaltning og næringsutvikling jobber TFOU med innovasjon og bedriftsutvikling, næringspolitikk og virkemidler, samt offentlig organisering og forvaltningsutvikling. TFOU har høy kompetanse på de skogbaserte verdikjedene, med et bredt og godt nettverk innen skog- og trenæringa.

5. Målsettinger.

Den langsiktige målsettingen er vekst og utvikling i skog- og trenæringa i regionen.

Hovedmålsetting for prosjektet er å

- danne grunnlag for etablering av «treklynge» på Indre Helgeland, gjennom utvikling av samarbeid mellom relevante aktører i regionen Grane og Hattfjelldal.

Delmål:

- Kunnskapsbygging for økt nettverkssamarbeid og åpen innovasjon.
- Avklare klyngeutviklingsmuligheter med innhenting av ekstern kompetanse.
- Deltakelse i WoodWorks!
- Søknad til bedriftsnettverksprosjekt med aktører i regionen støttet fra Innovasjon Norge.

Målgrupper:

- Næringsaktører i skog- og trenæringa på Indre Helgeland
- Beslutningstakere, utviklings- og forvaltningsaktører i kommunene, øvrig veiledningstjeneste.

6. Prosjektaktiviteter.

Prosjektarbeidet gjennomføres i ulike arbeidspakker, etter tema relatert til de skisserte delmålene:

6.1. Kunnskapsbygging for økt nettverkssamarbeid og åpen innovasjon – AP1

- Prosjektet ønsker å invitere seg inn til orienteringsmøter på administrativt og politisk nivå i kommunene Grane og Hattfjelldal for presentasjon av temaene:
 - o kystskogbrukets og regionens næringspotensial, og arbeidet som gjøres gjennom organiseringa Skognæringsforum Nordland og Kystskogbruket.
 - o prosjekter og aktører som er relevante for utvikling av skogressursene på Indre Helgeland, og betydningen av ulike nettverk og samarbeid for næringsutvikling.
 - o utviklingsarbeid i distriktskommuner basert på kunnskap utviklet fra KS og Distriktsenteret.
- Oppstart av prosess med bistand fra Distriktsenteret og fylkeskommunen for styrking av regionens utviklingskultur. Arbeidet kan bidra inn i, eller ses i sammenheng med, aktuelt planarbeid i kommunene Grane og Hattfjelldal.

6.2. Kartlegge klyngeutviklingsmuligheter– AP2

- Møter med bedrifter og andre sentrale aktører for utvikling i regionen
- Gjennomføre utviklingsmøter med lokale utviklingsaktører og utvalgte eksterne miljøer som Treteknisk, Næringsutviklingshagen i Orkdalsregionen og representanter for WoodWorks!.
- Ved behov, gjennomføre studietur for nettverksbygging og kunnskapsinnhenting.

6.3. Deltakelse i WoodWorks! – AP3

- Etablere dialog med WoodWorks! med mål om at de aktuelle treklyngebedriftene i regionen tas opp som medlemmer.

6.4. Skissere bedriftsnettverksøknad for «treklynge» på Indre Helgeland– AP4

- Beskrivelse av innhold til hovedprosjekt bedriftsnettverk med støtte fra Innovasjon Norge, herunder
 - o Gjøre forpliktende avtaler med de aktuelle bedriftene
 - o Skissere konkrete utviklingsoppgaver i prosjektet.

6.5. Prosjektrapportering med anbefalinger

Det vil legges fram en kortfattet rapport med anbefalinger for videre næringsutviklingsarbeid rettet mot trenæringa i regionen.

7. Eksterne kompetansemiljøer

Norsk Treteknisk Institutt (Treteknisk) er et bransjeforsknings-institutt for treindustrien i Norge.

Treteknisk tilbyr et bredt spekter av tjenester innen verdikjeden skog – trebyggeri, og har medarbeidere har dyptgående kunnskap om de fleste fagområder innen verdikjeden, vi har tillegg et stort internasjonalt nettverk av forskere og fagfolk. Treteknisk kan tilby både rådgiving, testing, produkt og tilstandsvurderinger, sertifisering og kontrollordninger.

Næringshagen i Orkdalsregionen AS er et innovasjons- og utviklingselskap som arbeider for vekst og nyskaping i næringslivet i Orkdalsregionen. Næringshagen i Orkdalsregionen er av interesse for dette utviklingsprosjektet fordi bedriftsrådgiver Jan Arild Sletvold har vært sentral i etableringa av [Tregruppen](#), et bedriftsnettverk for trebedrifter i Orkdalsregionen. Sletvold har lang erfaring fra rådgiving mot skog- og trenæringa, og et stort nettverk innen trenæringa også nasjonalt.

Samarbeidsforumet **Skognæringa i Trøndelag** ble etablert som et resultat av et politisk initiativ i Fylkestingene i Trøndelag i 2004/2005, og var slik det første av 9 fylkesvise skognøringsnettverk i det som etter hvert ble organiseringa Kystskogbruket. Kystskogbruket er som fortalt innledningsvis et trepartssamarbeid mellom skog- og trenæringa, Fylkesmannen og fylkeskommunene i kystfylkene.

Skognæringa i Trøndelag har opplevd et stort politisk engasjement hos fylkespolitikerne og i kommunene på nasjonalt nivå. Det regionale partnerskapet med Fylkesmennene, fylkeskommunene og Innovasjon Norge i begge Trøndelagsfylke har deltatt aktivt for å bidra til utvikling av næringa. Dette har vært en nøkkel til suksess. I utviklingen av aktørsamarbeidet har det vært lagt vekt på nettverksbygging og etablering av felles møteplasser, skogpolitisk arbeid for å synliggjøre bransjens muligheter og utfordringer, informasjonsarbeid for synliggjøring av næringa, og faglig samarbeid i bransjen om felles prosjekter og satsninger. Erfaringene har gitt aktørene en erkjennelse av gjensidig avhengighet og at de oppnår mer sammen, og førte til at Skognæringa i Trøndelag i 2016 ble tatt opp i Innovasjon Norges sitt klyngeutviklingsordning med prosjektet Arena Skog. Arbeidet har vært meget vellykket, og oppfølgende søknad WoodWorks! Ble i november 2019 tatt opp i IN sitt Area PRO – program. WoodWorks! er den eneste klyngen for tre- og skognæringen i regjeringens satsing.

WoodWorks! Cluster kan gi muligheter også for skog- og trenæringa i Nordland. Verdikjedene i fylkene våre henger sammen, og Arbor er invitert med i WoodWorks. Som en del av arbeidet skal WW tredoble sin prosjektportefølje, og innlemme flere bedrifter i samarbeidet. Å etablere godt samarbeid med WW vil derfor gi tilgang til både kompetanse- og nettverk, med mål om at et bedriftsnettverk for trenæringa på Indre Helgeland kan bli tatt opp i WW.

8. Prosjektorganisering.

Skognæringsforum Nordland v/ Trøndelag Forskning og Utvikling vil stå som eier av forstudiet, med prosjektledelse gjennom Trøndelag Forskning og Utvikling. Arbeidet vil gjennomføres i nært samarbeid med Hattfjelldal Vekst og Grane Næringsutvikling som går inn med egeninnsats i prosjektet for gjennomføring av de skisserte aktivitetene. Kunnskapsparken Helgeland vil bidra med egeninnsats i prosjektet gjennom deltakelse i konkrete utviklingsaktiviteter rettet mot forskning og innovasjon for deltakerbedriftene.

Styringsgruppe foreslås opprettet, bestående av leder for Skognæringsforum Nordland og administrativ representant fra Grane kommune og Hattfjelldal kommune, samt ordførerne i Grane og Hattfjelldal kommuner.

Det etableres ei **arbeidsgruppe** som består av prosjektleder, daglig leder i Hattfjelldal Vekst, daglig leder for Grane Utvikling og representant fra Kunnskapsparken Helgeland.

Rapport vil bli utarbeidet av Trøndelag Forskning og Utvikling. Prosjektet vil søke informasjon og hjelp hos administrasjonen i Hattfjelldal og Grane kommune ved behov.

9. Fremdrifts- og milepælplan

	Tidslinje med milepæler					
Aktivitet	januar	februar	mars	april	mai	juni
AP1		Presentasjon av skog- og trenæringa for kommunestyrene				presentasjon av resultater for kommunestyret
AP2		Møter med lokale utviklingsaktører	Møte med eksterne utviklingsaktører			
AP3					Opptak i WW	
AP4				Møte med Innovasjon Norge		
AP5						Sluttrapport

10. Kostnader og finansieringsplan.

Utgifter	Sum
Kjøp av tjenester TFOU	168 750
Innleid kompetanse	40 000
Reiser, møtekost mm	20 000
overnatting Hattfjelldal	21 000
Diverse	250
Egeninnsats aktører	372 750
Sum utgifter	622 750

Finansiering	Sum
Statskogordningen	100 000
Hattfjelldal kommune	100 000
Grane kommune	50 000
Egeninnsats aktører	372 750
Sum finansiering	622 750

Skognæringsforum Nordland søker på denne bakgrunn og i henhold til skisserte budsjett, Hattfjelldal kommune, Grane kommune og Statskogordningen om støtte til gjennomføring av et utviklingsprosjekt som kan legge til rette for etablering av en «treklynge» i regionen Grene/Hattfjelldal, med videre søknad til hovedprosjekt i Innovasjon Norges bedriftsnettverksprogram.

Kurt Jessen Johansson (s)

Leder for Skognæringsforum Nordland